

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/1343/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6613215573
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6613215573.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a Mgr. Dušana Ďuriana v právnej veci navrhovateľky Q.. S. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom J., A. XXX/XX, štátna občianka SR, zastúpená JUDr. Adrianou Krpčiarovou, advokátkou so sídlom Lučenec, P. Tótha 33, proti odporcovi Komunálna poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, v konaní o zaplatenie 1 031,22 Eur s príslušenstvom o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 7C/42/2013-102 z 25. 06. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu mení tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke sumu 1 031,22 Eur spolu s 5,5 % ročným úrokom z omeškania od 1. augusta 2013 do zaplatenia v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti súd návrh zamietá.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania vo výške 123,- Eur za zaplatený súdny poplatok z návrhu a odvolania do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. Adriany Krpčiarovej.

odôvodnenie:

Okresný súd zamietol návrh navrhovateľky, ktorým sa v zmysle § 817 ods. 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) domáhala vyplatenia poistného plnenia na základe poistnej zmluvy uzavretej medzi nebohou H.. U.. W. V. a odporcom pod č. XXXXXXXXXXX/XXXXXXXXXX. Poistná udalosť nastala dňom úmrtia poistenej 13. 10. 2012. Za osoby oprávnené na vyplatenie poistného považoval súd navrhovateľku v rozsahu 1, ktorá bola závetnou dedičkou po poručiťke Ing. U.. W. V. na základe osvedčenia o dedičstve z 25. 03. 2013 sp. zn. 5D/786/2012 notára JUDr. Jána Šimova ako súdneho komisára so sídlom v Lučenci a Q.. S. V., ktorá by prichádzala do úvahy ako zákonná dedička poručiťky v jednej polovici. Poistená v poistnej zmluve neurčila osobu, ktorej má poistnou udalosťou vzniknúť právo na plnenie. Vychádzajúc z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovaného pod R 16/73 a Najvyššieho súdu Českej republiky publikovaného pod R 9/1968 dospel prvostupňový súd k názoru, že výklad ustanovenia § 870 ods. 3 Občianskeho zákonníka uskutočnený odporcom pri výplate poistného plnenia bol správny. Ustanovenie § 817 ods. 3 OZ nerozlišuje, či ide o zákonného alebo závetného dediča. Nárok na plnenie, ktorý vznikol navrhovateľke a Q.. S. V. vyplýva z poistnej zmluvy, nie z dedenia. Zo skutočnosti, že zákonná dedička Q.. S. V. nenapadla závet poručiťky nie je možné vyvodiť, že sa chcela vzdať všetkých nárokov po poručiťke a že by jej neprislúchal ani nárok na poistné plnenie podľa § 817 ods. 3 Občianskeho zákonníka.

O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) tak, že navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporkyni trovy konania vo výške 36,60 Eur.

Proti rozsudku okresného súdu sa navrhovateľka odvolala uplatňujúc odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a), d) O. s. p. Navrhovateľka opakovane v priebehu konania poukazovala na výsledky dedičského konania vedeného na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 5D/786/2012 s tvrdením, že je jedinou dedičkou poručiťky H.. U.. W. V.. Z dedičského konania je bez pochybnosti možné určiť, kto je dedičom po poručiťke a kto je oprávnenou osobou na poistné plnenie v zmysle § 817 ods. 3 OZ. Predmetom sporu bola skutočnosť, či poisťovňa (odporca) mala právo rozdeliť poistné plnenie medzi navrhovateľku ako závetnú dedičku a Q.. S. V., ktorá bola zákonnou dedičkou po poručiťke, ale platnosť závetu v prospech navrhovateľky nenapadla. Navrhovateľka naďalej tvrdí, že odporca bol povinný vyplatiť celé poistné plnenie navrhovateľke. Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie oprel o judikatúru na danú vec neaplikovateľnú. Tým súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil. Žiadala zrušiť rozsudok okresného súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, prípadne ho zmeniť tak, že návrhu navrhovateľky bude vyhovieť a budú jej nahradené trovy konania.

Vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky odporca iba zopakoval, z akého dôvodu vyplatil poistné plnenie navrhovateľke v 1 a v 1 zákonnej dedičke Q.. S. V.. Právo na výplatu poistnej sumy podľa § 817 ods. 3 Občianskeho zákonníka pre prípad, že oprávnená osoba nebola určená, vznikne dedičom poisteného a nie je rozhodujúce, či ide o dediča zo zákona alebo dediča zo závetu. Z poistnej zmluvy nadobúda práva osoba označená ako dedič jedine z právneho pomeru založeného poistnou zmluvou a to nijako nesúvisí s jeho dedičským právom k majetku zanechanému poručiťkovi, ktorý bol zároveň poisteným. Navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť ako vecne správny.

Krajský súd prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. v rozsahu odvolania navrhovateľky a rozsudok okresného súdu podľa § 220 O. s. p. zmenil vychádzajúc z názoru, že námietky nesprávneho právneho posúdenia veci okresným súdom sú dôvodné.

Návrhom doručeným Okresnému súdu Lučenec dňa 21. 08. 2013 sa navrhovateľka proti odporcovi domáhala zaplata sumy 1 031,22 Eur spolu s úrokom z omeškania konkretizovaným v návrhu na začatie konania s tvrdením, že podľa § 817 ods. 3 OZ jej mal odporca vyplatiť poistné plnenie zo zmluvy uzavretej s poručiťkou H.. U.. W. V., po ktorej je navrhovateľka jedinou dedičkou. Odporca si podľa navrhovateľky nesprávne vysvetľuje pojem „dedič“, ak polovicu poistného plnenia vyplatil do úvahy prichádzajúcej zákonnej dedičke Q.. S. V..

K spisu okresného súdu je pripojený spis Okresného súdu Lučenec sp. zn. 5D/786/2012 o prejednaní dedičstva po poručiťke H.. U.. W. V., ktorá zomrela XX. októbra XXXX. Z osvedčenia o dedičstve vydaného notárom JUDr. Jánom Šimovom ako súdnym komisárom dňa 25. 03. 2013, ktoré nadobudlo právoplatnosť 9. apríla 2013 je zistiteľné, že zákonnou dedičkou po poručiťke bola Q.. S. V. - neter poručiťky a závetnou dedičkou navrhovateľka Q.. S. O.. Súd v dedičskom konaní odkázal Q.. S. V. uznesením č. k. 5D/786/2012-29 z 29. 11. 2012, aby podala na súde žalobu proti závetnej dedičke o určenie, že závet poručiťky je neplatný. Q.. S. V. nevyužila právo domáhať sa určenia neplatnosti závetu poručiťky, preto sa jedinou dedičkou po poručiťke H.. U.. W. V. stala závetná dedička Q.. S. X - navrhovateľka.

Podľa § 817 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, ak je dohodnuté, že poistnou udalosťou je smrť poisteného, môže ten, kto poistnú zmluvu s poisťiteľom uzavrel, určiť osobu, ktorej má poistnou udalosťou vzniknúť právo na plnenie, a to menom alebo vzťahom k poistenému. Až do vzniku poistnej udalosti môže určenie osoby zmeniť; ak nie je ten, kto zmluvu uzavrel, sám poisteným, môže tak urobiť len so súhlasom poisteného. Zmena určenia osoby je účinná doručením oznámenia poisťiteľovi. Ak nie je oprávnená osoba v čase poistnej udalosti určená alebo ak nenadobudne právo na plnenie, nadobúdajú toto právo manžel poisteného, a ak ho niet, deti poisteného. Ak niet osôb uvedených v odseku 2, nadobúdajú toto právo rodičia poisteného, a ak ich niet, osoby, ktoré žili s poisteným po dobu najmenej jedného roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktoré sa z toho dôvodu starali o spoločnú domácnosť alebo boli odkázané výživou na poisteného; ak niet ani týchto osôb, nadobúdajú toto právo dedičia poisteného.

Názor okresného súdu a odporcu, že právo na plnenie z poistnej zmluvy, podľa ktorej poistnou udalosťou je smrť poisteného je právom na plnenie zo zmluvy a poistné plnenie sa nestáva predmetom dedenia je správny. Len o tom hovoria okresným súdom a odporcom citované rozhodnutia Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky sp. zn. 1Cz/53/72 zo 17. mája 1972 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod publikačným číslom R 16/73 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 29. 09. 1967 sp. zn. 4Cz/100/67 uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR rozhodnutí súdov SR pod publikačným číslom R 9/1968.

V rozhodnutí sp. zn. 4Cz/100/67 najvyšší súd riešil otázku, či je možné plnenie z poistnej zmluvy pre prípad smrti, kde poistnou udalosťou bola smrť poručiteľa, zahrnúť do majetku poručiteľa. Podľa právnej vety tohto rozhodnutia plnenie z poistnej zmluvy patriace už priamo osobe z poistnej zmluvy oprávnenej do dedičstva po poručiťelovi nepatrí. V súdnej veci vo veci 7C/42/2013 nikto ani netvrdil, že poistné plnenie z poistnej zmluvy uzavretej medzi odporcom a nebohú H.. U.. W. V. malo patriť do dedičstva po tejto poručiťelke.

Správny je názor navrhovateľky, že právo na plnenie z poistnej zmluvy o poistení osôb podľa ustanovenia § 817 ods. 3 OZ prináleží len dedičovi poručiteľa (pre prípad, že osoba oprávnená na poistné plnenie nie je určená alebo oprávnená osoba právo na plnenie nenadobudne a niet osôb, ktoré žili s poisteným po dobu najmenej jedného roka pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktoré sa z tohto dôvodu starajú o spoločnú domácnosť alebo boli odkázané výživou na poisteného) a že za dediča možno považovať len toho, kto nadobudol dedičstvo po poručiťelovi dedením v zmysle § 460 Občianskeho zákonníka. Podstatnou pre určenie osoby, ktorej malo byť poistné plnenie vyplatené je výklad pojmu „dedič“. Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 1Cz/53/72 konštatoval, že štát nemohol nadobudnúť právo na plnenie z poistnej zmluvy podľa ustanovenia zodpovedajúceho súčasnému zneniu § 870 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pretože štát, ktorému dedičstvo pripadne podľa § 462 OZ ako odúmrt', nie je dedičom. Výklad pojmu „dedič“ podal Najvyšší súd Českej republiky v uznesení sp. zn. 30Cdo/2174/2001 z 05.06.2002 tak, že za dediča vo vlastnom slova zmysle možno považovať len toho, komu bolo rozhodnutím súdu dedičstvo potvrdené alebo kto sa stane nadobúdateľom pomernej časti dedičstva. Do tej doby je tak možné osobu uchádzajúcu sa o dedičstvo považovať len za domnelého dediča, ktorý ešte nie je nositeľom práv a povinností patriacich do dedičstva, ale ktorý sa ním stane so spätnou účinnosťou k dobe poručiťelovej smrti až na základe výsledku konania o dedičstve.

Odvolací súd súhlasí s názorom navrhovateľky, že Q.. S. V. bola domnelou zákonnou dedičkou po poručiťelke H.. U.. W. V., ale jediným dedičom po poručiťelke podľa osvedčenia o dedičstve sp. zn. 5D/786/2012 notára JUDr. Jána Šimova ako súdneho komisára z 25. marca 2013 je navrhovateľka, ktorej bol odporca povinný vyplatiť v zmysle § 817 ods. 3 OZ celé poistné plnenie z poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXX/XXXXXXXXXX. Pokiaľ odporca krátil poistné plnenie a rozdelil ho medzi navrhovateľku a ďalšiu osobu, ktorá nebola dedičom po poručiťelke, nepostupoval v súlade s § 817 ods. 3 OZ a návrh na zaplatenie istiny 1 031,22 Eur bol dôvodný. Odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 220 O. s. p. zmenil a odporcovi uložil povinnosť podľa § 817 ods. 3 posledná veta vyplatiť navrhovateľke dlžnú sumu na poistnom plnení.

Okrem istiny sa domáhala navrhovateľka príslušenstva pohľadávky vo forme úrokov z omeškania vo výške 9,75 % od 11. apríla 2013 do 7. mája 2013 spolu vo výške 7,16 Eur a s úrokom z omeškania vo výške 9,5 % od 8. mája 2013 do zaplatenia zrejme na tom základe, že osvedčenie o dedičstve nadobudlo právoplatnosť 9. apríla 2013 a odporca mohol plniť navrhovateľke do troch dní od právoplatnosti tohto osvedčenia o dedičstve dňa 11. apríla 2013. Zo spisu Okresného súdu Lučenec sp. zn. 5D/786/2012 odvolací súd zistil, že osvedčenie o dedičstve sp. zn. 5D/786/2012 nadobudlo právoplatnosť 9. apríla 2013. Odporca dopytoval Okresný súd Lučenec dňa 19. apríla 2013, kto je dedičom po poručiťelke, aby mohli vyplatiť poistné plnenie zo životnej poistky. Okresný súd doručil Komunálnej poisťovni, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave osvedčenie o dedičstve dňa 17. mája 2013. Na základe osvedčenia o dedičstve odporca plnil v 1 navrhovateľke a v polovici Q.. S. V.. Výzvu na zaplatenie zostávajúcej časti poistného plnenia 1 031,22 Eur adresovala navrhovateľka odporcovi 26. 07. 2013, o čom svedčí kópia tejto výzvy založená na č. I. 9 súdneho spisu sp. zn. 7C/42/2013 a požadovala vyplatiť sumu 1 031,22 Eur do troch dní od prevzatia výzvy. Už 1. augusta 2013 odporca reagoval na výzvu navrhovateľky odmietnutím výplaty ďalšej sumy s odôvodnením, že postupoval pri výplate poistného plnenia v súlade s § 817 OZ. Deň 1. augusta 2013 je možné považovať za deň, kedy sa odporca dostal do omeškania so splnením peňažného dlhu (uplynutá lehota troch dní na plnenie podľa výzvy navrhovateľky a negatívna odpoveď poisťovne), preto len od tohto dňa patria navrhovateľke úroky z omeškania zo sumy 1 031,22 Eur. Ku dňu 1. augusta 2013 bola výška úrokov z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s Nariadením vlády č. 87/95 Z. z., ktorým sa vykonávajú

niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka určená sumou 5,5 % ročne. V § 3 Nariadenie vlády č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom ku dňu 01. 08. 2013 ustanovovalo, že výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky ku dňu 01. 08. 2013 bola určená sadzbou 0,50 %. Vo zvyšku pokiaľ sa odporkyňa domáhala úrokov z omeškania už od 11. apríla 2013 a vyššou sadzbou, odvolací súd jej návrh zamietol.

Navrhovateľka bola v konaní zastúpená advokátkou JUDr. Adrianou Krpčiarovou, ktorá v prvostupňovom aj odvolacom konaní v mene navrhovateľky uplatňovala náhradu trov konania. V odvolaní proti rozsudku vo veci samej uviedla navrhovateľka (jej právna zástupkyňa) len to, že ak odvolací súd zmení rozsudok okresného súdu, žiada navrhovateľka priznať trovy konania a právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní, ako aj trovy konania a právneho zastúpenia odvolacieho konania.

Podľa § 151 ods. 1, 2, 8 O. s. p. o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných od vyhlásenia tohto rozhodnutia. Ak účastník v lehote podľa ods. 1 trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia, s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Vo výroku o náhrade trov konania súd vyjadrí osobitne trovy právneho zastúpenia a iné trovy konania, ktorých náhrada sa účastníkovi priznáva.

Odvolací súd oznámil právnej zástupkyňi navrhovateľky aj odporcovi termín verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami, napriek tomu v lehote troch dní od vyhlásenia rozsudku navrhovateľka v súlade s § 151 ods. 1 O. s. p. nevyčísli trovy konania, náhradu ktorých požaduje. Zo spisu vyplývajú trovy konania navrhovateľky vo výške 123, Eur, ktoré vynaložila na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na začatie konania na zaplatenie súdneho poplatku z odvolania. Len tieto trovy priznal odvolací súd navrhovateľke podľa § 142 ods. 1 O. s. p. ako úspešnej účastníčke v spojení s § 151 ods. 2 O. s. p. Platobným miestom pre zaplatenie náhrady trov konania podľa § 149 ods. 1 O. s. p. je účet advokáta.

Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.